

۱۳۹۹، ۱۱، ۸

۹، ۲۴۴۷۸۸

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات سند	
عنوان سند: آئین نامه بکارگیری "دستیار پژوهشی" در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی	
نوع سند: آئین نامه	شماره سند: عتف- ۱ - ۳۱۰۹
ویرایش: ۰۱	صفحه: ۱ از ۸

اقدام کنندگان			
اقدامات	نام و نام خانوادگی	واحد سازمانی	امضا
تهیه کننده (گان)	محسن شریفی	مدیرکل دفتر سیاست گذاری و برنامه ریزی امور پژوهشی	
	سعید سمنانیان	مشاور دبیرکل شورای عالی عتف	
تأیید کننده	غلامحسین رحیمی شعیب	معاون پژوهش و فناوری	
تصویب کننده	منصور غلامی	وزیر علوم، تحقیقات و فناوری	

مرجع تأیید و ثبت	نام و نام خانوادگی دبیر	شماره و تاریخ صورت جلسه	امضا
جلسه شورای معاونان	مسعود شمس بخش	جلسه شماره:	
		تاریخ:	

مرجع نگهداری سند	پرونده	قسمت	تاریخ و شماره ابلاغ سند
دفتر وزارتی	۳	۱	

شماره: عتف - آ - ۳۱۰۹		آئین نامه بکارگیری "دستیار پژوهشی" در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۰۱	تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷		
صفحه: ۲ از: ۸			

فهرست مطالب

ماده ۱: تعاریف	۳
ماده ۲: اهداف	۴
ماده ۳: شرایط و ضوابط برای استفاده از دستیار پژوهشی	۴
ماده ۴: شرایط و وظایف دستیار پژوهشی	۵
ماده ۵: فرایند پذیرش دستیار پژوهشی	۷
ماده ۶: تأمین منابع مالی و مسائل اداری	۷
ماده ۷:	۸
ماده ۸:	۸
ماده ۹:	۸

شماره: عتف - آ- ۳۱۰۹	آئین نامه بکارگیری "دستیار پژوهشی" در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷		
صفحه: ۳ از: ۸		

مقدمه:

در اسناد تعیین کننده سیاست های علم و فناوری کشور از جمله سیاست های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری، قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، قوانین برنامه توسعه کشور، توجه به پژوهش و ارتقای کمی و کیفی آن همواره مورد توجه و تأکید بوده است. در سال های اخیر دانشگاه های کشور تعداد قابل توجهی از دانش آموختگان دکتری تخصصی با توانمندی بالا در امر پژوهش و فناوری را تربیت و به جامعه عرضه نموده اند. یکی از فعالیت های تخصصی این دانش آموختگان، مشارکت در طرح های پژوهش و فناوری دانشگاه ها و اعضای هیات علمی آن به عنوان دستیار پژوهشی می باشد. دستیاران پژوهشی با نظارت یکی از اعضای هیات علمی که دارای سرآمدی و دستاوردهای برجسته از لحاظ علمی، پژوهشی و فناوری است، در دانشگاه یا مراکز پژوهشی و فناوری برای حل نیازهای جامعه و صنعت به فعالیت پژوهشی مشغول می شوند. با هدف توسعه پژوهش های کیفی و کاربردی و بهره گیری بیشتر از توانمندی علمی و تخصصی دانش آموختگان تحصیلات تکمیلی در امر پژوهش و توسعه فناوری، "آئین نامه بکارگیری دستیار پژوهشی در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی" تهیه و به کلیه دانشگاه ها و مراکز پژوهشی و فناوری تحت نظارت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جهت اجرا ابلاغ می گردد.

ماده ۱: تعاریف

وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

معاونت: منظور معاونت پژوهش و فناوری وزارت است.

مؤسسه: منظور دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دولتی و غیر دولتی) و وابسته به سایر دستگاه های اجرایی دارای مجوز از شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی وزارت و سایر مراجع ذیصلاح است.

دوره دستیار پژوهشی: دوره ای غیر رسمی و کاملاً موضوع محور است که برای انجام تمام یا بخشی از طرح های تحقیقاتی کارفرمائی برگزار می شود.

دستیار پژوهشی: منظور دانش آموختگان مقطع حداقل کارشناسی ارشد دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی معتبر داخلی یا خارجی است که دارای توانمندی های ویژه علمی بوده و از خدمات آنان بدون ایجاد هیچگونه تعهد استخدامی، برای مدت معین، جهت کمک در اجرای طرح های پژوهشی مؤسسه و مشارکت در اعتلای پژوهش ها و طرح های فناوری در دست انجام اعضای هیئت علمی مؤسسه با رعایت ضوابط و مقررات مندرج در این آیین نامه استفاده می شود.

استاد میزبان: منظور عضو هیئت علمی شاغل در مؤسسه در مرتبه علمی استادی یا دانشیاری است که با رعایت ضوابط مقرر در آیین نامه نسبت به پذیرش "دستیار پژوهشی" اقدام می کند و مسئولیت هدایت و

شماره: عتف - ۱-۳۱۰۹	آئین نامه بکارگیری "دستیار پژوهشی" در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷		
صفحه: ۴ از: ۸		

نظارت بر فعالیتهای پژوهشی و تأیید عملکرد وی را بر عهده دارد. با تشخیص مؤسسه، اعضاء هیأت علمی با مرتبه استادیاری که دستاوردهای پژوهشی و فناوری برجسته و گرت تحقیقات و فناوری دارند نیز می توانند اقدام به جذب دستیار پژوهشی نمایند.

طرح های پژوهش و فناوری کارفرمائی: منظور طرح های پژوهش و فناوری است که استاد میزبان از طریق آن اقدام به جذب منابع مالی و گرت های پژوهش و فناوری از مجموعه های خارج از مؤسسه می نماید. این طرح ها شامل قراردادهای ارتباط با جامعه و صنعت، گرت های تخصیصی صندوق های حمایتی پژوهش و فناوری همچون صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران، طرح های حمایتی وزارت و سایر دستگاه ها، طرح های پژوهش و فناوری بین المللی یا سایر طرح های حمایتی بیرون از دانشگاه همچون وقف و کمک های مالی پژوهش و فناوری می باشد.

ماده ۲: اهداف

- ۱-۲ بهره گیری از توانمندی های دانش آموختگان مقاطع تحصیلات تکمیلی با هدف ارتقای کیفیت فعالیت پژوهش و فناوری مؤسسه؛
- ۲-۲ توانمندسازی هرچه بیشتر دانش آموختگان مقاطع تحصیلات تکمیلی واجد شرایط در پژوهش و فناوری؛
- ۳-۲ ایجاد انگیزه و کمک به توان اجرایی اعضاء هیأت علمی مؤسسه در ارتقای کیفیت فعالیتهای پژوهش و فناوری؛
- ۴-۲ استفاده حداکثری از امکانات مؤسسه برای انجام تحقیقات کاربردی و اجرای طرح های تقاضا محور.

ماده ۳: شرایط و ضوابط برای استفاده از دستیار پژوهشی

۳-۱-۱- مؤسسه:

- ۳-۱-۱-۱- دارای امکانات لازم برای پذیرش دستیار پژوهشی باشد؛
- ۳-۱-۱-۲- ضوابط و مقررات عملکردی و الزامات حقوقی و ضوابط قانونی برای انتخاب و حضور دستیار پژوهشی در مؤسسه رعایت شود؛

تبصره ۱- استفاده از "دستیار پژوهشی" برای تدریس در مؤسسه ممنوع می باشد.

تبصره ۲- هرگونه تعهد استخدامی در قبال دستیار پژوهشی ممنوع است.

شماره: عتف - ۳۱۰۹-۱	آئین نامه بکارگیری "دستیار پژوهشی" در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی	
تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷		
ویرایش: ۰۱ صفحه: ۵ از: ۸		

تبصره ۳- استفاده از "دستیار پژوهشی" در پیشبرد امور اجرایی اداری مؤسسه ممنوع می باشد.

تبصره ۴- مؤسسات صرفاً در رشته های مربوط به علوم پایه و علوم انسانی و هنر امکان پرداخت بخشی از حق الزحمه "دستیار پژوهشی" را از محل اعتبارات پژوهش و فناوری مؤسسه دارند و در سایر رشته ها منابع مالی بایستی از محل طرح های پژوهش و فناوری کارفرمایی یا درآمدهای اختصاصی مؤسسه تأمین شود.

تبصره ۵- تعداد دستیاران پژوهشی هر مؤسسه با مدرک کارشناسی ارشد بایستی بیش از ۳۰٪ دستیاران پژوهشی مؤسسه در هر سال باشد؛

۳-۲- استاد میزبان:

۳-۲-۱- در سه سال پیش از زمان تقاضای دستیار پژوهشی پایه استحقاقی سالیانه را دریافت کرده باشد.

۳-۲-۲- دارای حداقل یک طرح پژوهش و فناوری کارفرمایی فعال یا گرنت داخل یا خارج از موسسه همراه با اعتبارات کافی برای پرداخت حق الزحمه "دستیار پژوهشی" باشد؛

۳-۲-۳- انتخاب دستیار پژوهشی با استاد میزبان و تأیید نهایی وی با مؤسسه است؛

۳-۲-۴- رشته و زمینه تحقیقاتی استاد میزبان با رشته و تخصص دستیار پژوهشی انطباق داشته باشد؛

تبصره ۶- در موارد بین رشته ای، مؤسسه در زمینه انطباق علمی دستیار پژوهشی و استاد میزبان تصمیم گیری می کند؛

تبصره ۷- استاد میزبان مسئولیت هدایت و نظارت بر فعالیت های پژوهشی و تأیید عملکرد «دستیار پژوهشی» را بر عهده دارد و تأیید عملکرد باید به همراه تضمین کیفیت آن باشد؛

تبصره ۸- تعداد دستیاران پژوهشی هر استاد میزبان، متناسب با تعداد و منابع اعتباری پیش بینی شده در طرح های پژوهش و فناوری کارفرمایی و گرنت های استاد میزبان، با تأیید و تشخیص مؤسسه تعیین می شود.

ماده ۴: شرایط و وظایف دستیار پژوهشی

۴-۱- شرایط دستیار پژوهشی:

تمامی اطلاعات موجود در این سند متعلق به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بوده و حقوق قانونی آن محفوظ است.

شماره: عتف - ۱-۳۱۰۹	آئین نامه بکارگیری "دستیار پژوهشی" در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷		
صفحه: ۶ از: ۸		

- ۴-۱-۱- دارای توانمندی‌های فردی و پژوهشی متناسب با فعالیت پیش بینی شده باشد؛
- ۴-۱-۲- حداقل مدرک کارشناسی ارشد مورد تأیید وزارت و حسب مورد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در زمینه تخصصی مورد تقاضا داشته باشد؛
- ۴-۱-۳- در زمان تقاضا بیش از ده سال از تاریخ دانش آموختگی وی نگذشته باشد و سن وی بیش از ۴۰ سال نباشد؛
- ۴-۱-۴- از کارنامه علمی فنی مناسب در طول دوران تحصیلی و اشتغال خارج از دانشگاه برخوردار باشد؛
- ۴-۱-۵- در طول دوره دستیاری اشتغال به کار دیگری نداشته باشد و به صورت تمام وقت در مؤسسه مشغول به فعالیت باشد؛
- ۴-۱-۶- دارای تجربه تخصصی و پژوهشی و فناوری مرتبط با حیطه‌های مورد نیاز طرح های مرتبط با جذب دستیار پژوهش باشد؛
- ۴-۱-۷- از صلاحیت های عمومی و عدم ممانعت قانونی حضور در مؤسسه برخوردار باشد؛
- ۴-۱-۸- نداشتن مشکل نظام وظیفه برای داوطلبین ذکور ضروری است؛
- ۴-۱-۹- کلیه قوانین و مقررات مؤسسه در طول مدت حضور در مؤسسه را رعایت نماید.
- تبصره ۹:** دانش آموختگان مقطع تحصیلی دکتری تخصصی ممتاز و دارای تجربه قبلی از جمله دوره‌های پسا دکتری و همچنین اعضای بنیاد ملی نخبگان، برندگان جوایز خوارزمی، فارابی و رازی در اولویت قرار دارند.
- تبصره ۱۰:** پذیرش «دستیار پژوهشی» از میان دانش آموختگان ایرانی مقیم خارج از کشور و یا دانش آموختگان خارجی واجد شرایط، با رعایت ضوابط و مقررات کشور و تصویب هیأت رئیسه مؤسسه بلامانع است. در این صورت تمامی امور مربوط به هماهنگی‌های لازم با مراجع ذیصلاح، توسط دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی مؤسسه انجام خواهد پذیرفت.
- تبصره ۱۱:** مشمولان دوره سربازی که حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد دارند می‌توانند با موافقت و هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی به عنوان دستیار پژوهشی جذب شوند و فعالیت نمایند.

شماره: عتف - آ- ۳۱۰۹	آئین نامه بکارگیری "دستیار پژوهشی" در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷		
ویرایش: ۰۱ صفحه: ۷ از: ۸		

۲-۴- وظایف دستیار پژوهشی

۱-۲-۴- انجام هرگونه فعالیت تعیین شده از سوی استاد میزبان در راستای پیشبرد طرح های پژوهش و فناوری مانند انجام پژوهش و آزمایش های لازم، جمع آوری و تحلیل داده ها، تهیه محتوای گزارش های علمی و مقاله و بهره گیری از نرم افزارها و سخت افزارهای تخصصی و نظایر آن؛

۲-۲-۴- مراقبت از اموال و دارایی مؤسسه که برای انجام تحقیقات در اختیار وی قرار گرفته است.

ماده ۵: فرایند پذیرش دستیار پژوهشی

- ۱-۵- درخواست و اعلام نیاز استاد میزبان واجد شرایط؛
- ۲-۵- فراخوان توسط مؤسسه؛
- ۳-۵- درخواست همکاری متقاضی و بررسی و تأیید توسط استاد میزبان؛
- ۴-۵- بررسی و تأیید و تنظیم قرارداد توسط مؤسسه.

ماده ۶: تأمین منابع مالی و مسائل اداری

- ۱-۶- میزان حق الزحمه «دستیار پژوهشی» توسط هیئت امنای مؤسسه تعیین می شود.
- ۲-۶- استفاده از امکانات و اموال مؤسسه بر اساس ضوابط مؤسسه می باشد؛
- ۳-۶- ارائه هرگونه تعهد در قبال ادامه قرارداد و یا استخدام دستیار پژوهشی توسط مؤسسه ممنوع می باشد؛
- ۴-۶- مؤسسه بایستی امکان فسخ قرارداد در هر زمانی را در صورت عدم رعایت مفاد این آیین نامه و عدم رضایت استاد میزبان از عملکرد دستیار پژوهشی پیش بینی نماید.
- ۵-۶- مالکیت فکری اعم از حقوق مادی و معنوی ناشی از کلیه فعالیت های انجام شده توسط دستیار پژوهشی مانند ثبت اختراع و توسعه دانش فنی متعلق به مؤسسه بوده و تابع قوانین حاکم و ضوابط مقررات مؤسسه است و دستیار پژوهشی حق استفاده، واگذاری و استفاده بدون اجازه کتبی مؤسسه را ندارد. در مورد مستندات علمی، ترتیب درج نام نویسندگان و نقش آنها توسط استاد میزبان تعیین خواهد شد.
- ۶-۶- گواهی پایان دوره (فارسی و انگلیسی) توسط مؤسسه صادر می شود؛
- ۷-۶- طول دوره استفاده از خدمات دستیار پژوهشی یکسال است.

شماره: عتف - آ- ۳۱۰۹	آئین نامه بکارگیری "دستیار پژوهشی" در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۷		
ویرایش: ۰۱ صفحه: ۸ از ۸		

۸-۶- بکارگیری دستیار پژوهشی به صورت تمام وقت می باشد و ضوابط تفصیلی نحوه حضور، مرخصی و سایر موارد بکارگیری در قالب ضوابط مؤسسه تعیین می گردد.

تبصره ۱۲: تمدید قرارداد دستیار پژوهشی صرفاً منوط به یافته های علمی و فناورانه مناسب و با کیفیت با تأیید معاونت پژوهش و فناوری مؤسسه می باشد.

ماده ۷: نظارت بر حسن اجرا در سطح مؤسسه، بر عهده رئیس مؤسسه است.

ماده ۸: نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه در سطح ملی، بر اساس گزارش سالانه ارائه شده توسط دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی، بر عهده معاونت پژوهش و فناوری وزارت است.

ماده ۹: مؤسسات، شیوه نامه بکارگیری دستیار پژوهشی خود را با رعایت شرایط مندرج در این آئین نامه تهیه و به تأیید و تصویب هیأت امنا خود می رسانند. این آئین نامه و شیوه نامه آن عطف به گذشته نمی شود و دستیاران پژوهشی که پیش از ابلاغ این آئین نامه مشغول به فعالیت هستند مشمول ضوابط موجود در مؤسسه می باشند.

این آئین نامه در ۹ ماده و ۱۲ تبصره به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ ابلاغ لازم اجرا است. هرگونه تفسیر و رفع ابهام توسط معاونت پژوهش و فناوری وزارت مجاز است.